

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Komparatisztika

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLT5217 Ikonológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Szikszai Mária						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Szikszai Mária						
2.4 Tanulmányi év	III.	2.5 Félév	I	2.6. Az értékelés módja	vizsga	2.7 A tantárgy típusa	(Kö) (A)

1. kötelező (Kö), választható (V) vagy fakultatív (F); 2. alaptantárgy (A), szaktantárgy (Sz) vagy kiegészítő (Ki)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					9
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	28				
3.8 A félév össz-óraszama	70				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Előadóterem, vetítő, laptop, Power Point program
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Szemináriumi terem, vetítő, laptop, Power Point program

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C1.1. A humán- és társadalomtudományok ismeretanyagának interdiszciplináris felhasználása és alkalmazása C1.3. Humán- vagy társadalomtudományok fogalmainak és módszereinek használata egy kulturális-társadalmi jelenség leírásában, vizsgálatában C.4. A kulturális jelenségek azonosítása, elemzése, osztályozása lokális, regionális, nemzeti és globális kontextusban
Általános kompetenciák	C4.3. A néprajzi leírás, elemzés, értelmezés a humántudományok keretében

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A Művészet antropológiája című tantárgy célja a témakör alapfogalmainak, módszereinek és elméleteinek a megismertetése. Az előadássorozat a bölcsészettudományokat, illetve kultúratudományokat hallgató diákoknak szól.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A művészetantropológiai bevezetés után a művészi alkotások kulturális kontextusait, történeti antropológiai megközelítésüket, kulturális meghatározottságaikat vizsgáljuk, a középkori legendairodalom és művészeti megjelenítésük összefüggései illetve a művészet és korabeli gyógyászat viszonya kapcsán. Sor kerül a szakrális művészet egyes kontextusainak vizsgálatára, vizsgáljuk a mirákulumirodalom társadalmi vonzatait, illetve esettanulmányok kapcsán a magánáhitat képi világát.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A művészet antropológiája. A művészet és kultúra viszonya. A művészet, mint kulturális rendszer.	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
2. A középkori legendairodalom és a festői elbeszélés. Középkori legendák és képzőművészeti megjelenítésük.	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
3. A magyar kódexirodalom legendái és képi világuk.	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
4. Alkímia és művészet a középkorban. Alkímia a középkori festészetben Hieronymus Bosch kapcsán	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
5. Alkímia a középkori festészetben Hieronymus Bosch kapcsán. A megrendelő szerepe	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
6. Orvostudomány és művészet a középkorban. Szentkultusz a középkori járványok idején. Pestis, lepra és az ignis sacer. Gyógyító képzőművészet.	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
7. Mathias Grünewald isenheimi oltárképei. Antonita kórházkolostorok.	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
8. A bizánci képrombolás : kép és ideológia	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
9. Kegykép az idő sodrában. Egy kolozsvári Hodigitria.	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
10. Reprezentációk konstrukciója és re-konstrukciója, avagy miért is	Frontális bemutatás,	

könnyeznek a képek	problémafelvetés, megbeszélés	
11. A kolozsvári könnyező Szűz képének mirákuluma	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
12. A magánáhitat szentképei	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
13. MS Mester Vízitációja és a középkori oltár intézménye	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
14. Az irodalom, mint kulturális rendszer? Kassák Lajos: A ló meghal, a madarak kirepülnek	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	

Könyvészet

Egyetemi jegyzet: SZIKSZAI Mária: A művészet antropológiája. Kolozsvár, KJNT, 2009.

Kötelező szakirodalom:

BARNA Gábor: „Mária megsegített.” Imameghallgatások és csodás gyógyulások kegyhelyeken. A máriaradnai fogadalmi tárgyak kutatásának néhány tanulsága. In: PÓCS Éva (szerk.): Áldás és átok, csoda és boszorkányság. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben. Balassi, Budapest, 2004. 80-93.

GEERTZ, C.: A művészet mint kulturális rendszer. In: Az értelmezés hatalma. Budapest, 1994. 239-267.

MAQUET, Jaques: Az esztétikai tapasztalat. A vizuális művészetek antropológus szemmel. Csokonai Kiadó, Budapest, 2003

CHASTEL, André: Szent Antal megkísértése avagy a melankolikus álma. In: Fabulák, formák, figurák, Budapest, 1987. 49-55.

MADAS Edit (szerk.): A néma barát megszólal. Válogatás a karthauzi névtelen beszédeiből. Budapest, 1985

AIGRAIN, René: Les récits d'inventions et de translations. In: L'hagiographie. Ses sources, ses méthodes, son histoire, Paris, 1953. 187-192.

VORAGINE, Jacobus de: Legenda aurea. Szentek csodái és szenvedései. Békéscsaba, 1990

ÉRDY kódex. Közzéteszi: Volf György. Nyelveléktár, IV-V. köt. Budapest, 1876

LENNEP, J. van: Art et alchimie. Etude de l'iconographie hermetique et de ses influences. Paris – Bruxelles, 1966

BERGMAN, Madeleine: Hieronymus Bosch and Alchemy. A Study on the St. Anthony Tryptich. Stockholm, 1979

MELINKOFF, Ruth: The Devil at Isenheim. Reflections of Popular Belief in Grünewald's Altarpiece. Berkley, Los Angeles, 1988

MIKÓ Árpád – POSZLER Györgyi (szerk.): „Magnificat anima mea Dominum”. MS mester Vízitáció-képe és egykori selmebányai főoltára. Budapest, 1997

SZILÁRDFY Zoltán: A magánáhitat szentképei I. Szeged, 1995

SZILÁRDFY Zoltán: A magánáhitat szentképei II. Szeged, 1998

TÜSKÉS Gábor: Búcsújárás a Barokk kori Magyarországon a mirákulumirodalom tükrében. Akadémiai kiadó, Budapest, 1993

Ajánlott szakirodalom:

BERGMAN, Madeleine

1979 *Hieronymus Bosch and Alchemy. A Study on the St. Anthony Tryptich.* Stockholm.

BOUREAU, Alain

1984 *La Légende dorée. Le système narratif de Jacobus de Voragine (+1298).* Paris.

LENNEP, J. van

1966 *Art et alchimie. Etude de l'iconographie hermetique et de ses influences.* Paris– *Bruxelles.*

NOORDELOS, P. 1942 La translation de Saint Antoine en Dauphiné. <i>Analecta Bollandiana</i> 60. 68–81. NOORDELOS, P. – HALKIN, Francois 1943 Un histoire latin de S. Antoine. La „Légende du Patras”. <i>Analecta Bollandiana</i> 61. 211–250. RÉAU, Louis 1958 <i>Iconographie de l’art chrétien. Tome III. I. Iconographie des saints.</i> Paris.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Erdélyi templomok oltárképének vizsgálata, a vonatkozó legendairodalom felkutatása, a hozzá kapcsolódó kultusz bemutatása	Bemutató (ppt), megbeszélés, vita	A hallgató által választott helyszínen végzett egyéni kutatómunka bemutatása.
Könyvészet HORVÁTH Cyrill: <i>Középkori legendáink és a Legenda aurea.</i> Budapest, 1911. KATONA Lajos: <i>Középkori legendák és példák.</i> Budapest, 1907. TÖRÖK Gyöngyi: <i>Gótikus szárnyasoltárok a középkori Magyarországon.</i> Kossuth Kiadó – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2005. VORAGINE, Jacobus de: <i>Legenda aurea. Szentek csodái és szenvedései.</i> Békéscsaba, 1990		

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban van a debreceni, szegedi, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később is tudnak hasznosítani.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag és a vonatkozó szakirodalom ismerete	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A bemutatott tematikák és szakirodalmuk ismerete	Szóbeli vizsga	50%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> Az alapfogalmak elsajátítása A nagy folyamatok önálló bemutatásának és értékelésének a képessége Egyes művészeti alkotások antropológiai értelmezésének a képessége 			

- Az előadásokon és szemináriumokon a jelenlét kötelező.

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	Semnătura titularului de curs practic
09.04.2020			
Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament		
16.04.2020			
Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății	
28.04.2020			